

KRYNICKIE *wieści*

Nr 31 1/2024

Gminny
Ośrodek
Kultury
w Krynicach

Biuletyn informacyjno-kulturalny gminy Krynice

www.facebook.com/GokKrynice1/ www.krynice.naszgok.pl

Drodzy Mieszkańcy Gminy Krynice!

*W Nowym 2024 Roku składamy
najserdeczniejsze życzenia zdrowia,
spełnienia Państwa marzeń,
nadziei oraz wielu sukcesów.*

*Życzymy również, aby w życiu
rodzinnym nie zabrakło ciepła, miłości
i szczęścia.*

*Przewodnicząca Rad Gminy
Bogumiła Dziubińska*

*Wójt Gminy Krynice
Jacek Wiśniewski*

Szanowni Czytelnicy i Sympatycy!

W imieniu całego Zespołu Redakcyjnego „Krynickich Wieści” składamy najcieplejsze życzenia na cały Rok 2024. Niech przyniesie on wiele pozytywnych zmian i dostrzegania codziennych, małych radości, niech będzie okazją do wspaniałych spotkań rodzinnych, okraszonych tradycją i wspólnymi wspomnieniami. Wszystkim naszym sympatykom, tym z bliska i z daleka przekazujemy podziękowania za wspólne współtworzenie i inspiracje dla wparcia naszej małej i jednocześnie wielkiej krynickiej kultury i zapraszamy do bycia z nami blisko przez cały następny rok. Jesteśmy dla Was i czekamy na Was!

Joanna Jamroź – Dyrektor GOK w Krynicach

Beata Gałan-Smól – Redaktor KW

Rok inwestycji

Zbliżający się koniec roku skłania do podsumowań i oceny tego co udało się zrobić i w jakim zakresie. Działania inwestycyjne, jakie zostały zrealizowane na terenie gminy Krynice w 2023 r. mają istotny wpływ na warunki i komfort życia mieszkańców gminy. Na szczególną uwagę zasługują kluczowe inwestycje z zakresu przebudowy i budowy dróg, zaopatrzenia w wodę, poprawy infrastruktury budynków użyteczności publicznej i budynków pełniących funkcje kulturalne. Wzrost wartości inwestycji gminy Krynice wynika głównie ze skuteczności w pozyskiwaniu środków ze źródeł krajowych.

Inwestycje drogowe należą do grupy zadań najbardziej wyczekiwanych przez naszych mieszkańców, którzy na co dzień korzystają z tej infrastruktury drogowej. Realizacja zadań z zakresu drogownictwa nie jest łatwa ze względu na duże rozproszenie kolonii i przysiółków w gminie Krynice, jednak corocznie zwiększa się liczba kilometrów przebudowanych dróg wewnętrznych i gminnych, co z pewnością przyczynia się do poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. Rok 2023 to zdecydowanie udany rok pod względem inwestycji drogowych. Łącznie przebudowano 19 odcinków dróg o łącznej długości 5.418 m.:

- » **Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Romanówka od km 0+310 do km 0+400** dofinansowana ze środków Urzędu Marszałkowskiego w ramach Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych. Wartość całkowita inwestycji: 151.553,10 zł, w tym dofinansowanie: 90.000,00 zł.
- » **Przebudowa drogi wewnętrznej w miejscowości Dzierżnia prowadzącej do gospodarstw rolnych** dofinansowana ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych. Wartość całkowita inwestycji: 672.011,20 zł, w tym dofinansowanie: 658.570,97 zł.
- » **Przebudowa drogi wewnętrznej w miejscowości Dzierżnia prowadzącej do gruntów rol-**

Droga gminna w Dąbrowie.

Majdan-Sielec – droga boczna na Karolówce

Droga boczna na osiedlu w Krynicach

Droga do zabudowań po przeciwnej stronie drogi do pałacu w Zwiartowie

Droga dojazdowa do gruntów rolnych w miejscowości Romanówka

Droga od świetlicy do tzw. Białego Domu w Budach

Droga w Polanówce.

Droga obok świetlicy w Antoniówce

nych dofinansowana ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych. Wartość całkowita inwestycji: 1.276.619,25 zł, w tym dofinansowanie: 1.251.086,86 zł.

- » **Remont drogi gminnej nr 111556 L w miejscowości Dąbrowa od km 0+000 do km 0+312** dofinansowany ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Wartość całkowita inwestycji:

277.743,45 zł, w tym dofinansowanie: 166.646,07 zł.

- » **Przebudowa sieci dróg gminnych i wewnętrznych na terenie Gminy Krynice** dofinansowana ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych. Wartość całkowita inwestycji: 6.996.252,88 zł, w tym dofinansowanie: 6.645.250,00 zł. W ramach inwestycji przebudowano 15 odcinków dróg o łącznej dłu-

gości 3.586 m w następujących miejscowościach:

- » **Polanówka** – zmodernizowano 367 m drogi gminnej nr 112062 L wraz z budową kanału technologicznego (droga za lecznicą weterynaryjną),
- » **Krynice** – przebudowano cztery drogi o łącznej długości 636 m – droga boczna na osiedlu, droga wewnętrzna naprzeciwko skrzyżowania na Woźuczyn, droga wewnętrzna za urzędem gminy, droga wewnętrzna obok stacji autogaz,
- » **Majdan Krynicki** – przebudowano 800 m drogi gminnej nr 111552 L (droga obok świetlicy wiejskiej),
- » Huta Dzierżyńska – przebudowano 200 m drogi gminnej nr 111206L (tzw. Łozówka),
- » **Polany** – przebudowano 300 m drogi wewnętrznej (droga naprzeciwko świetlicy),
- » **Antoniówka** – przebudowano dwie drogi o łącznej długości 418 m – droga wewnętrzna obok świetlicy i droga wewnętrzna do cmentarza,
- » **Budy** – przebudowano dwie drogi o łącznej długości 348 m tj. droga wewnętrzna przez klinkiernię i droga wewnętrzna od świetlicy do tzw. „Białego Domu”,
- » **Zwiartów** – przebudowano dwie drogi o łącznej długości 317 m – droga wewnętrzna do pałacu oraz droga do zabudowań po przeciwnej stronie,
- » **Majdan-Sielec** – przebudowano drogę wewnętrzną o długości 200 m (droga boczna na Karłowce).
- » **Wartość inwestycji z zakresu infrastruktury drogowej wykonanych w 2023 r. wyniosła 9.374.179,88 zł z czego dofinansowanie stanowiło kwotę 8.811.553,90 zł, oraz wkład własny gminy: 562.625,98 zł.**

Zadania z zakresu poprawy infrastruktury obiektów użyteczności publicznej i obiektów pełniących funkcje kulturalne realizowane przez gminę Krynice w 2023 r. zostały dofinansowane ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych. Łącznie wartość całkowita inwestycji wyniosła:

Świetlica wiejska w Dzierżni.

Droga obok świetlicy wiejskiej w Majdanie Krynickim

7.587.975,20 zł, w tym dofinansowanie: **6.220.103,22 zł**, i wkład własny gminy: **1.367.871,98 zł**.

W ramach inwestycji wykonano zadania tj. **Rozbudowa poddasza**

budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Krynicach na cele kulturalno-edukacyjne.

W ramach inwestycji podniesiono dach na części wykorzystywanej

Budynek Biblioteki Publicznej, GOK i OSP w Krynicach

Świetlica wiejska w Dąbrowie.

przez OSP, a poddasze zagospodarowano na cele kulturalno-edukacyjne, dobudowano klatkę schodową z windą, wykonano termomodernizację budynku oraz wymianę pokrycia dachu. Wartość całkowita inwestycji: 2.078.749,40 zł, w tym dofinansowanie 1.350.000,00 zł.

» **Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Krynice.**

Inwestycja obecnie jest w trakcie realizacji, a jej zakończenie przewidziane jest na I kwartał 2024 r. W ramach inwestycji zostanie wykonana termomodernizacja budynku urzędu gminy i budynku ośrodka zdrowia. W ramach prac zostanie wykonane m.in. docieplenie ścian zewnętrznych i fundamentów, wymiana okien i drzwi, modernizacja schodów

wejściowych, wykonanie nowej elewacji, montaż kotłów gazowych oraz modernizacja centralnego ogrzewania. Ponadto w budynku ośrodka zdrowia zostaną

Świetlica w Zaborecznie

Izba Pamięci w Zaborecznie

wyremontowane balkony, a w budynku urzędu gminy zostanie wymienione oświetlenie, przebudowany dach oraz zamontowana klimatyzacja. Wartość całkowita inwestycji: 2.711.225,80 zł, w tym dofinansowanie: 2.440.103,22 zł.

» **Budowa oraz przebudowa budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Krynice pełniących funkcje kulturalne.**

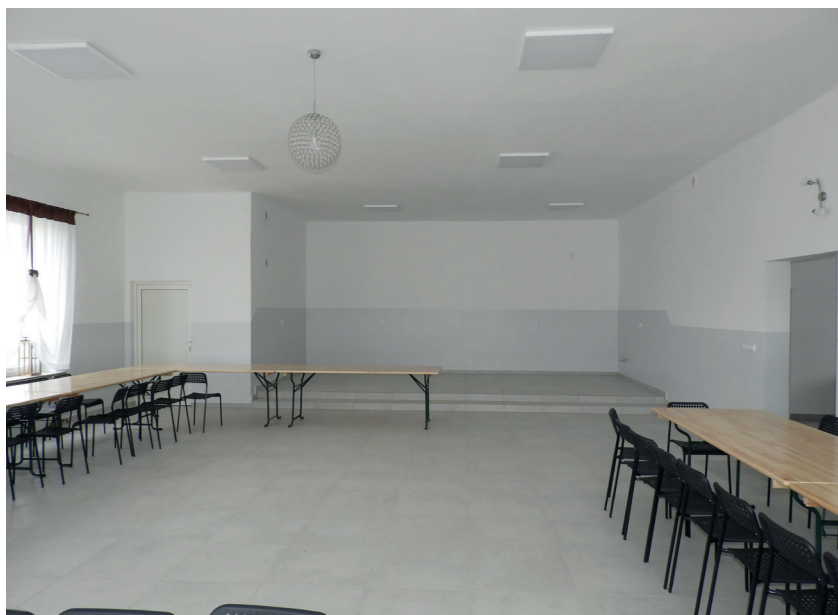
W ramach inwestycji zostały wykonane roboty budowlane w 10 budynkach, które znajdują się w 9 miejscowościach na terenie gminy Krynice: Antoniówka (budynek świetlicy – m.in. remont podpiwniczenia, izolacja ścian fundamentowych), Dąbrowa (budynki świetlicy – m.in. remont podłogi na sali głównej, termomodernizacja ścian), Dzierążnia (rozbudowa budynku świetlicy

o kuchnię, sanitariaty i garaż, roboty wykończeniowe – elewacje, dach), Huta Dzierążyńska (budynek świetlicy – m.in. remont podłogi na sali głównej, docieplenie stropu, roboty malarskie), Majdan Krynicki (dokończenie rozbudowy remizo-świetlicy, m.in. wykonanie instalacji wodno-kanalizacyjnej, izolacji termicznej poddasza, tynków, posadzki, elewacji, opaski odwadniającej, ścian działowych, sufitów podwieszanych, oraz montaż stolarki drzwiowej i okiennej), Polanówka (budynek świetlicy – remont podłogi na sali głównej wraz z malowaniem ścian, remont pomieszczenia garażo-

wego wraz z wymianą bramy garażowej, oraz utwardzenie placu przed świetlicą), Polany (budynek świetlicy – remont pomieszczenia kuchennego, oraz schodów zewnętrznych, wykonanie opaski odwadniającej), Zadnoga (roboty wykończeniowe w budynku garażowym OSP) oraz Zaboreczno (rozbudowa budynku świetlicy wraz z wykonaniem utwardzenia terenu wokół świetlicy oraz prace wykończeniowe budynku Izby Pamięci wraz z utwardzeniem terenu wokół Izby). Wartość całkowita inwestycji: 2.798.000,00 zł, w tym dofinansowanie: 2.430.000,00 zł.

W ramach **inwestycji z zakresu infrastruktury wodnej** corocznie wzrasta poziom zwodociągowania obszaru gminy, co znacznie przyczynia się do poprawy standardu i jakości życia mieszkańców. W 2023 r. w Polanówce wybudowano nową sieć wodociągową w ramach zadania pn. „**Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Polanówka**” w całości sfinansowanego z budżetu gminy w kwocie **148.028,90 zł**.

W zakresie **inwestycji służących ochronie środowiska** realizowanych w 2023 r. Gmina Krynice prowadziła nabór wniosków o uzyskanie dofinansowania na budowę przydomowej oczyszczalni ścieków. W ramach naboru osoba fizyczna zamieszkująca na terenie gminy Krynice mogła uzyskać dofinansowanie wynoszące 80% kosztów budowy przydomowej

Sala główna w budynku świetlicy w Hucie Dzierżyńskiej

oczyszczalni ścieków, lecz nie więcej niż 13.200,00 zł. Dofinansowanie kosztów budowy przydomowej oczyszczalni ścieków pochodziło z dodatkowej subwencji jaka została przeznaczona na zadania związane z oczyszczaniem ścieków i wynosiło ponad **1.700.000,00 zł**. W 2023 r. sfinansowano budowę 90 przydomowych oczyszczalni. Na rok 2024 planuje się dofinansować budowę kolejnych obiektów.

Bez wątplenia rok 2023 to rok inwestycji i projektów, które służą i będą służyć mieszkańcom gminy Krynice. Gmina Krynice nie zwalnia tempa przy inwestycjach. W latach 2024/2025 planowana jest realizacja kolejnych inwestycji, m.in. wykonanie prac konserwatorskich

w obiektach zabytkowych na terenie gminy Krynice (remont posadowienia kościoła w Krynicach wraz z remontem sygnaturki i remont bocznych ołtarzy w kościele w Dzierążni), budowa i modernizacja dróg gminnych i wewnętrznych w miejscowości Dzierążnia (droga osiedlowa oraz do gruntów PGR), przebudowa i modernizacja infrastruktury drogowej na terenie gminy Krynice - drogi w miejscowościach: Polany, Zwiartów (Zastawki), Budy, Dąbrowa, Krynice, rozbudowa infrastruktury wodociągowej na terenie gminy Krynice, budowa i modernizacja budynków pełniących funkcje kulturalne na terenie gminy Krynice (budynki w miejscowościach Zadnoga i Majdan-Sielec). Ponadto udało się uzyskać dofinansowanie na wymianę wszystkich opraw oświetleniowych będących własnością gminy z sodowych, niezwykle energochłonnych, na oszczędne ledowe. Wartość tego dofinansowania to prawie 520.000,00 zł. W kolejnych latach planowane jest pozyskanie środków z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych na dokończenie przebudowy drogi w Romanówce oraz przebudowę niezwykle ważnej drogi w Zwiartowie Kolonii do tzw. „Leśnych Dolin”.

Droga naprzeciwko świetlicy w Polanach

Tekst: Referat Inwestycji, Rolnictwa i Ochrony Środowiska UG Krynice, fot. Ewelina Kuśmierczuk/UG Krynice

Patriotycznie w Krynicach

W dniu 11 listopada 2023 roku obchodziliśmy Gminno-Parafialne Święto 105 rocznicy odzyskania przez Polskę Niepodległości. O godzinie 11.00 przed budynkiem urzędu gminy została uroczystie podniesiona na maszt flaga państwowa. Na uroczystości obecni byli: wójt gminy – Jacek Wiśniewski, ks. proboszcz parafii w Krynicach – Mariusz Łoza, przewodnicząca rady gminy – Bogumiła Dziubińska, radni i sołtysi gminy Krynice, dyrekcja Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Krynicach – Jolanta Maciąg wraz z nauczycielami i młodzieżą szkolną, pracownicy urzędu gminy, dyrektorzy i kierownicy jednostek organizacyjnych, a także mieszkańcy i goście. Wydarzenie uświetniły poczty sztandarowe: Ogólnopolskiego Związku Żołnierzy Batalionów Chłopskich Koła Gminnego w Krynicach, Szkoły Podstawowej

szej części młodzież szkolna przedstawiła poruszającą inscenizację historyczno-patriotyczną, przybliżając

zebranych, historię drogi naszego narodu do wolności. Po wystąpieniu młodzieży, ks. proboszcz Mariusz Łoza odprawił mszę św. w intencji Ojczyzny i poległych w jej obronie oraz wygłosił homilię. Po mszy św. Zespół Pojednanie zaśpiewał kilka pieśni patriotycznych. Następnie zgromadzeni przeszli pod pomnik Batalionów Chłopskich, gdzie po modlitwie w intencji poległych złożone zostały wieńce i zapalone znicze. Spotkanie patriotyczne zakończyło wspólne odśpiewanie „Roty”.

Tekst. Kinga Walewander/UG Krynice, fot. Beata Gałan-Smól

im. Batalionów Chłopskich oraz jednostek OSP naszej gminy. Następnie wszyscy przeszli do kościoła parafialnego, gdzie wójt w swoim przemówieniu powitał wszystkich obecnych i nawiązał do historii odzyskania Niepodległości przez Polskę. W dal-

25 lat Zespołu „Pojednanie”

Ludowo-Śpiewaczy Zespół „Pojednanie” 19 października obchodził uroczyste jubileusz 25-lecia powstania. Tego dnia, w intencji byłych i obecnych członków zespołu, odprawiona została msza święta w kościele w Krynicach. Następnie w świetlicy GOK w Krynicach odbyła się część artystyczna uroczystości. Galę rozpoczął koncert „Pojednania”, w którym znalazł się różnorodny repertuar zespołu, od piosenek ludowych i przyspiewek po pieśni patriotyczne. Za zasługi i ogromny wkład w życie kulturalne gminy i regionu na ręce założycielki i kierowniczkii Marii Smołąg zostały wręczone okazjonalne gawery, kwiaty i kosze podarunkowe. Szczególne podziękowania zespół otrzymał od wójta Jacka Wiśniewskiego i władz gminnych, starosty tomaszowskiego z rąk radnej Haliny Czarneckiej oraz dyrektor GOK Joanny Jamroz, która od początku wspiera i promuje działalność zespołu, a także sama jest chórzystką. Życzenia i gratulacje popłynęły od mieszkańców i przyjaciół, bo zespół „Pojednanie” przez ćwierć wieku wrósł w społeczność krynicką. Zespół „Pojednanie” od lat uświetnia różne wydarzenia i chętnie bierze udział w konkursach. Jego kierowniczką od powstania do dziś jest Maria Smołąg. Skład zespołu zmieniał się, wielu członków już niestety ode-

Maria Smołąg z zespołem

szło do wieczności. Dziś w chórze śpiewa 18 zaangażowanych śpiewaczek i śpiewaków. Ze swoim szerokim repertuarem pieśni ludowych, żołnierskich i religijnych dumnie promuje kulturę i kultywuje tradycje regionu. Angażuje się również w oprawę świąt kościelnych i niedzielnych nabożeństw w rodzimej parafii pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika w Krynicach. *My jesteśmy tak jak rodzina podkreśli-*

ła Maria Smołąg przedstawiając historię i wspominając występy zespołu. Wzruszającą prezentację z wieloletnich działań przedstawiła zebrany dyrektor Joanna Jamroz. Na koniec zespół „Zwiartowianki” przygotował jubilatowi mini koncert. Szanownym Jubilatowi życzymy kolejnych śpiewających sukcesów.

Fot i tekst Beata Gałan-Smól

REMINISCENCJE MIETKA KOSZA

Zaduszki jazzowe 2023

Tegoroczne Zaduszki Jazzowe Pamięci Mieczysława Kosza wraz z 2. Ogólnopolskim Spotkaniem Młodych Pianistów Jazzowych im. Mieczysława Kosza były niezwykle wyjątkowym wydarzeniem muzycznym w regionie. Koncerty i konkurs pianistyczny zrealizowane zostały w ramach projektu „Krynicka jesień jazzowa – reminiscencje Mieczysława Kosza” dofinansowanego z programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pn. Edukacja Kulturalna. Dzięki wspólnym artystom, utalentowanym pianistom, uczestnikom projektu i partnerom zaangażowanym w organizację zaduszkowej imprezy, i postać wybitnego jazzmana Mietka Kosza ożyła i stała się inspiracją twórczą. W tym roku, 31 maja, minęło 50 lat od Jego tragicznej śmierci. Upowszechniając genialną, unikalną „koszową” muzykę, pełną ludowej nuty i niezwykle barw rozpoczęliśmy inspirującą podróż pamięci Mietka Kosza, naszej rodzimej legendy.

Laury dla młodych pianistów

W tegorocznej 2 edycji ogólnopolskiego konkursu pianistycznego zaprezentowało się siedmioro mło-

dych, utalentowanych pianistów. Uczestnicy konkursu zobowiązani byli do przygotowania dwóch utworów solowych – pierwszy utwór obowiązkowy musiał być kompozycją Mieczysława Kosza, drugi utwór – dowolny – we własnej aranżacji. W pierwszej kategorii wiekowej (18-23 lata) wystąpili: **Hania Derej** z Tychów, która zagrała *Złudzenie M. Kosza* i własne

Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa
Narodowego pochodzących
z Funduszu Promocji Kultury

ORGANIZATOR

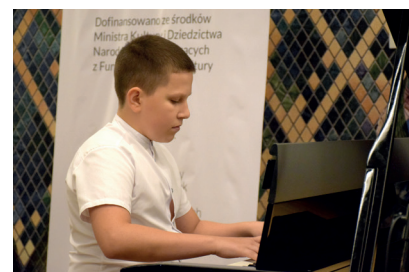

opracowanie *Misty Errolla Garnera*, **Szymon Wojnarowicz** z Krakowa zaprezentował *Przez rytm do serca M. Kosza* i kompozycję własną *Last Journey*, **Aleksander Łachacz** ze Szczytna odegrał *Złudzenie M. Kosza* i *Get happy* Harolda Arlena, **Karol Malczewski** z Olsztyna zaprezentował utwór *Przed burzą M. Kosza* (we własnej aranżacji) oraz własną kompozycję „Z” i **Jakub Łysek** z Zielonek k. Krakowa przedstawił utwór *For You M. Kosza* i kompozycję własną *Underwater Forest*. W kategorii wiekowej (24-29 lat) publiczność i jurorzy wysłuchali: **Dominika Kisiela** z Gdańska i jego interpretację *Wspomnienia M. Kosza*

i utworu własnego *Marzenie* – oraz **Marcina Małka** z Biłgoraja, który zagrał *Przed burzą* M. Kosza oraz kompozycję własną *Harmonious Sea*. Młodych pianistów oceniało jury w składzie: przewodniczący komisji – pianista jazzowy i pedagog Tomasz Białowolski, Marek Romański – dziennikarz Jazz Forum i artysta muzyk i pedagog – Piotr Stopa. W kategorii do lat 23 uznaniem jurorów i Grand Prix otrzymał **Karol Malczewski**, w kategorii 24-29 lat nagrodę Grand Prix otrzymał ekspresyjny pianista **Dominik Kisiel** z Gdańska. Jury przyznało również jedno wyróżnienie dla **Hani Derej** z Tychów, jedynej pianistki w konkursie. Wszyscy występujący pianiści otrzymali tytuł laureatów konkursu. Komisja

zgodnie podkreśliła bardzo wysoki poziom artystyczny uczestników. W części finałowej konkursu wystąpił z recitalem ubiegłoroczny laureat i zdobywca Grand Prix 1. Ogólnopolskich Spotkań Młodych Pianistów Jazzowych im. Mieczysława Kosza – **Remigiusz Knapik** z Torunia.

Barwy i nastroje

Tegoroczne Zaduszki Jazzowe Pamięci Mietka Kosza to również uroczysta prezentacja działań projektowych, w których uczestniczyła nasza młodzież i grupa dziecięca. Jednym z działań projektu „Krynicka jesień jazzowa – reminiscencje Mieczysława Kosza” były warsz-

taty graficzne plakatu Mieczysław Kosz – barwy i nastroje. Warsztaty dla młodzieży prowadził artysta-grafik Łukasz Zwolan. Powstałe na zajęciach prace wzięły udział w konkursie, w którym komisja przyznała nagrody i wyróżnienia młodym uczestniczkom. I miejsce (Ex aequo) zajęły: Kasia Kołodziej

Trio Beethovenowskie

Zaduszki Jazzowe Pamięci Mietka Kosza są także świętem muzyki, które w tym roku uświetniło Trio Beethovenowskie. Rodzinny zespół, powołany z miłości do muzyki, a nade wszystko Beethovena tworzą: Emi Ueno-Stopa – skrzypce, Michał Stopa – wiolonczela i Piotr Stopa – fortepian i aranżacje. W wieczornym koncercie oczarowali publiczność różnorodnym repertuarem od Chopina, poprzez Astora Piazzolę i ekspresyjne *Libertango*, aż po specjalnie opracowane przez Piotra Stopę *Bohemian Rhapsody* zespołu Queen i *Dziwny jest ten świat* Czesława Niemena.

Na koniec wspólnie z muzykiem Romanem Śliwińskim odegrali *Polkę Dziadek* Karola Namysłowskiego. W zaduszkowym nastroju została przypomniana postać założyciela najstarszej w Polsce Orkiestry Włociańskiej z siedzibą w Zamościu. Temat muzyczny, znanej z *Lata z Radiem Polki Dziadek*, stworzył Namysłowski na potrzeby tejże orkiestry dokładnie 110 lat temu, a podczas Zaduszek został ciekawie zaaranżowany na klarnet, skrzypce, wiolonczelę i fortepian.

Tribute to Mietek Kosz

Koncertowa część Zaduszek Jazzowych Pamięci Mietka Kosza były czasem prezentacji uczestników warsztatów muzycznych. Efekty twórczej pracy pokazali publiczności pianiści: Oskar Hawryluk (*Lazy blues*, *Children blues*), Aleksandra

i Hania Sternik, II miejsce – Marta Kamila Kiluk, zaś III miejsce – Gosia Kołodziej. Wyróżnienia przyznano: Nicoli Beńko, Kindze Gałka, Lenie Kiluk, Jagodzie Sagan, Hani Stopie i Amelii Zwolan. Wystawa plakatów była prezentowana w przestrzeniach koncertowych tegorocznych Zaduszek Jazzowych. Dodatkowo

w wydarzeniu muzycznym towarzyszyły dwie wystawy okolicznościowe. Jedna pod kuratelą archiwisty społecznego Kazimierza Latucha: *Mietek Kosz. Życie-Muzyka-Pamięć*, druga zaś, opracowana przez Andrzeja Rumianowskiego z Muzeum Jazzu w Warszawie: *Jazz w anegdocie*.

Kozłowska (*Grand father blues*, *Turtle boogie*), Szymon Bosiak (*Spring Blues*, *September swing*), Szymon Małys (*Sunny – Bobby Hebb*) i Paweł Kusaj (*Maple leaf rag – Scott Joplin*). Zespół wokalny zaśpiewał ludowy utwór *Na polu wierzba* w jazzowym opracowaniu Romana Śliwińskiego. Zespół tworzyła grupa młodsza

– Maja Bul, Wiktorija Bednarska, Nicola Beńko, Anastazja Jasińska, Jagoda Sagan, Milena Szokało i Kacper Hacia oraz grupa młodzieżowa: Natalia Lenard, Julia Lenard, Natalia Kowalczyk, Magdalena Jasińska, Dominika Hacia i Mateusz Lenard. Na koniec występu Mateusz Lenard wykonał brawurowo piosenkę Ja umiem kochać – Henryka Warsa i Andrzeja Własta. Grupę młodzieży przygotowywał instruktor Roman Śliwiński podczas trwających 2 miesiące warsztatów jazzowych.

Muzyka jazzowa uwielbia improwizację i nie mogło zabraknąć ich podczas Zaduszek Jazzowych Pamięci Mietka Kosza. Ideę spontanicznego spotkania muzycznego wśród lokalnych muzyków zainicjował muzyk Roman Śliwiński. Rodzina Kosza, mieszkańcy i jego dawni koledzy z Tarnawatki, Sumina, Antoniówki pamiętają dobrze potańcówki i zabawy wiejskie, na których przygrywał na akordeonie z wielkim entuzjazmem młody Mietek. Efektem warsztatów i prób był happening muzyczny w hołdzie naszemu jazzmanowi. W składzie zespołu wystąpili miejscowi muzycy: Marian Gumieła (akordeon), Waldemar Mleczek (gitara), Tadeusz Kostrubiec (perkusja), Aleksander Kusiak (instr. klawiszowe), Michał Jordan (puzon), Patryk Rachański (trąbka), Marek Rachański (bas), Karol Gorzkowski (gitara) i Roman Śliwiński (klarnet) i „pierwsze skrzypce” inicjatywy.

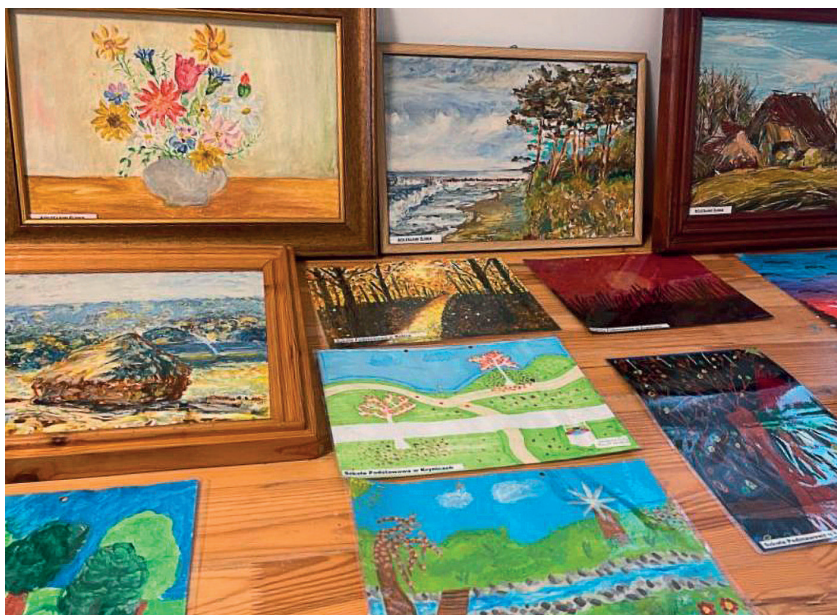
W rytmach znanego orleańskiego zaduszkowego tematu *When the Saints Go Marching In (Wszyscy święci maszerują do nieba)*, a następnie ludowej piosenki *W moim ogródeczku* w aranżacji jazzowej zakończyły się III Zaduszki Jazzowe Pamięci Mietka Kosza. Kto przybył 4 listopada do Archipelagu Roztocze i Restauracji Ignis w Budach, ten przeżył niezwykłą muzyczną podróż i pokochał jazz jeszcze głębiej. Cieszy fakt, że pamięć o Mietku Koszu trwa w takim artystycznym przedsięwzięciu anga-

żującym młodych artystów i wiele środowisk twórczych, a Zaduszki Jazzowe w Budach stają się prestiżowym wydarzeniem muzycznym, zauważanym i docenianym w Polsce. Ważne jest także to, że w koncertach uczestniczy tak licznie nasza niezawodna publiczność, która w tym roku przekroczyła ponad dwieście osób. Następne Zaduszki Jazzowe planowane są tradycyjnie na początek listopada 2024 roku. Już teraz serdecznie zapraszamy!

Tekst i fot. Beata Gałan-Smół

Poetycka jesień w Dzierążni

Po raz drugi i ostatni w tym roku inicjatywa poetycka „Chwilo trwaj” zawitała do gościnnej świetlicy w Dzierążni. W niedzielę, 19 listopada w odnowionej sali świetlicowej pojawili się nie tylko poeci i malarze, którzy tradycyjnie biorą udział w cyklicznych spotkaniach, ale również wokaliści, muzycy, a nawet... ornitolog. Łącznie organizatorzy ze Stowarzyszenia „Chwilo trwaj” i Koła Gospodyń Wiejskich w Dzierążni, gościli ponad 60 osób. Największą grupę stanowili poeci, którzy przejechali m.in. z Tomaszowa Lubelskiego, Zamościa, Biłgoraja, Tyszowiec i Woli Radzięckiej. Oprócz prezentacji tekstów uczestnicy spotkania podziwiali obrazy miejscowych malarzy i wyroby rękodzielnicze. W części artystycznej wystąpił Feliks Kuna z zespołem „Borowiacy” z Woli Radzięckiej w gminie Frampol i Tomasz Piwko z występem wokalnogitarowym z Tarnawatki. Grupa z Woli Radzięckiej kolejny raz była najliczniej reprezentowana w Dzierążni, natomiast grający na gitarze i śpiewający Tomasz Piwko z towarzyszącym mu wokalistą, wystą-

pili w miejscowej świetlicy po raz pierwszy. Wśród uczestników był również ornitolog z Tomaszowa Lubelskiego Krzysztof Monastyrski, który opowiadał o założonych w gminie Krynice w ostatnim czasie gniazdach dla nietoperzy w starych lochach, znajdujących się m.in. w Dzierążni i Hucie Dzierążyńskiej. Było to już siedemnaste spotka-

nie poetów i malarzy, na kolejne trzeba poczekać kilka miesięcy. W przyszłym roku poeci, malarze i inni twórcy pojawią się ponownie w Dzierążni. Pierwsze spotkanie jest planowane na początek wakacji, a drugie na październik. Współorganizatorem wydarzenia jest Gminny Ośrodek Kultury w Krynicach.
Ias24.eu /bgs fot.

Magia świąt w poduszce

Warsztaty ze świątecznego rękodzieła z mistrzem florystyki Piotrem Marcem, to zapowiedź magicznych świąt z niebanalnym wystrojem. Na spotkaniu z mistrzem florystyki Piotrem Marcem nasze uczestniczki wyczarowały ekskluzywną dekorację bożonarodzeniową na... poduszkach. To było ciekawe wyzwanie w twórczej atmosferze. Klejenie, wycinanie, lanie wosku, wreszcie własna aranżacja świątecznej kompozycji przyniosła niesamowity efekt. Instruktaż mistrza i dawka humoru sprawiły, że był to miło spędzony wspólny i kreatywny czas. Poduszki świąteczne stały się niebanalnym elementem wystroju wnętrza ale też nietuzinkowym prezentem świątecznym. W warsztatach wzięło udział 20 pań z naszej gminy.

Tekst i fot. bgs

„Z naszych ogrodów, pól i sadów”

Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Krynice zrealizowało projekt pn. „Z naszych ogrodów, pól i sadów”. Organizacja warsztatów kulinarno-zielarskich dla mieszkańców gminy Krynice. Zadanie współfinansowane było ze środków Unii Europejskiej w ramach Podziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Projekt dofinansowany za pośrednictwem Lokalnej Grupy Działania „Roztocze Tomaszowskie”. Uczestnicy warsztatów, które odbyły się w listopadzie w Gminnym Ośrodku Kultury w Krynicach, wzbogacili swoją wiedzę na temat prozdrowotnych właściwości ziół oraz możliwościach ich zastosowania w kuchni i kosmetyce. Podczas pierwszych warsztatów każdy uczestnik wykonał przykładowe produkty ziołowe: oliwę smakową, maseczkę aloesową oraz aromatyczny olejek do masażu. W kolejnej

odsłonie warsztatów uczestnicy warsztatów wykonali mleczno-różany puder do kąpeli, solno-ziołowe SPA do stóp oraz odżywcze kulki mocy z ziołami.

Na ostatnich warsztatach projektowych uczestnicy skomponowali własne autorskie herbatki ziołowo-owocowe, przygotowali pikle warzywne oraz ocet ziołowo-

owocowy. Warsztaty przeprowadziła Edyta Kuźniarska – „Ziołowe Skarby”. Warsztaty były wspaniałą okazją do wymiany wiedzy i doświadczeń. Było niezwykle miło, aromatycznie, smacznie i zdrowo.

Tekst Joanna Jamróz,
 zdjęcia: Beata Gałan-Smól
 i Joanna Jamróz

Roztoczańskie plenery na wernisażu

W sobotę, 7 października w Archipelagu Roztocze w Budach została otwarta poplenerowa wystawa fotografii uczestników III Ogólnopolskiego Pleneru Fotograficznego ROZTOCZE 2023. Jest to pokłosie wakacyjnego pleneru, jaki miał miejsce w Krynicach. Prawie 40 fotografików z różnych części kraju przez kilka lipcowych dni uwieczniało w obiektywach piękno roztoczańskich krajobrazów, w tym i naszej gminy. W wernisażu uczestniczyli: Małgorzata Dołowska -prezes Fotoklubu RP, Mirosław Chmiel - organizator pleneru, Andrzej Kudlicki -gospodarz Archipelagu Roztocze, Jacek Wiśniewski Wójt Gminy Krynice, Jolanta Maciąg i Aneta Stanisławek -dyrekcja ZSP w Krynicach, Joanna Jamroź - dyrektor GOK, Dorota Warchulska z KGW Dzierążnia, Gabriel Warchulski -sołtys Dzierążni, Joanna Sulowska z Prywatnego Raju, Katarzyna Wiśniewska i Piotr Raut z Kurnej Chaty w Polanach, którzy gościli w swoich gospodarstwach fotografów oraz

uczestnicy wystawy. Serdecznie gratulujemy autorom wykonania pięknych zdjęć z uchwyconymi detalami, krajobrazami i smakami naszej roztoczańskiej krainy i gminy Krynice. Na ekspozycji wystawiono 68 zdjęć autorstwa 34 fotografików, członków nadzwyczajnych i arty-

stów Fotoklubu RP m.in. z Warszawy, Białegostoku, Zawichostu, Piotrkowa Trybunalskiego, Lublina, Jarosławia, Nowego Sącza i Radomska. To już kolejny plener fotograficzny w naszych przestrzeniach, które szczególnie spodobały się artystom. Jest to również wyśmienita okazja do pokazania i promowania gminy i działań jej mieszkańców. Oprócz terenów krynickich uczestnicy lipcowego pleneru fotografowali też inne części Roztocza, w tym okolice Zwierzyńca i Szczebrzeszyna, gdzie uwieczniali na zdjęciach rośliny, zwierzęta, architekturę i zabytki oraz inne ciekawe miejsca. Wystawa ma charakter objazdowy, a zdjęcia będzie można oglądać w Zamojskim Domu Kultury, a potem pojedą do Warszawy. Wszystkie fotografie z pleneru zostały przekazane w formie elektronicznej na ręce wójta gminy i będą wykorzystane na potrzeby promocji.

las24.eu/bgs
 fot. Henryk Andrzejewski,
 Joanna Sulowska

Aktywnie, smacznie i zdrowo w Majdanie Krynickim

Panie z KGW z Majdanu Krynickiego były bardzo aktywne w mijającym 2023 roku. Dla swoich członkiń zorganizowały wyjazd w Góry Świętokrzyskie z warsztatami w pasiecy w Św. Katarzynie. Uczestniczki wycieczki zwiedziły najciekawsze miejsca Gór Świętokrzyskich: Św. Krzyż, słynne gołoborza, Muzeum Mineralów w Św. Katarzynie, jaskinie na Kadzielni w Kielcach, zamek w Chę-

cinach i Muzeum Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku.

Wiosną poznały nowe potrawy na warsztatach kulinarnych „Smacznie i zdrowo”.

Fundacja Biedronki sponsorowała spotkania dla seniorów pod nazwą „Danie wspólnych chwil”. Panie z Koła wykorzystały tę możliwość i zorganizowały 6 takich spotkań w okresie od kwietnia do listopada tego roku. Grupa 25-29 osób to se-

niorzy z Majdanu Krynickiego, którzy przy suto zastawionych stołach i muzyce zespołu LIMIT wspólnie spędzali sobotnie popołudnia. Spotkania były okazją do wspomnień, rozmów, śpiewu i tańca w naprawdę miłej atmosferze. Panie z KGW i seniorzy mają nadzieję, że takie spotkania w 2024 roku staną się już tradycją w Majdanie Krynickim.

*Tekst i fot. Maria Smoląg
KGW Majdan Krynicki*

Gospodynie w podróży

Pomimo panującego remontu w świetlicy KGW w Polanach pracowało w miarę swoich możliwości. W październiku odbyły się warsztaty kulinarne z kucharzem Rafałem z okazji Międzynarodowego Święta Kobiety Wiejskiej oraz Światowego Dnia Żywności.

W dniu 25 listopada zorganizowałyśmy wycieczkę do Kolbuszowej, Nowej Dęby i Baranowa Sandomierskiego. W Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej, które mieści się w pięknym skansenie poznaliśmy kulturę i tradycję Lasowiaków oraz Rzeszowiaków żyjących w Kotlinie Sandomierskiej. Mogłyśmy podziwiać krajobraz gdzie kręcono sceny do filmu „Wołyń”. Następnym punktem wycieczki było Muzeum Bombki Chocinkowej w Nowej Dębie, które po-

wstało w 2012 roku jako prywatna rodzinna firma Janusza Bilińskiego. Magiczny nastrój Bożego Narodzenia panuje tutaj cały rok. Zgromadzone eksponaty w gablotach obejmują

tysiące bombek. Wchodząc witają nas ubrane drzewka choinkowe, ukazujące różnorodność stylu np. amerykański, francuski, staropolski. Możemy przyrzuć

się z bliska jak powstaje szklana bombka, udekorować własną oraz nawiązać kontakty z uczestnikami wycieczek z całej Polski. Zaopatrzone we własnoręcznie wykonane bombki, przyjechaliśmy do Baranowa Sandomierskiego, gdzie zwiedzałyśmy jeden z nielicznych renesansowych zamków, który nazywano Małym Wawelem. Został on wniesiony w latach 1591-1606, pomimo burzliwej historii przetrwał do dziś wraz z rozległym parkiem krajobrazowym.

W grudniu zorganizowałyśmy warsztaty rękodzieła pod nazwą „Butelkowe ledy i nie tylko”. Panie poznały podstawowe zasady układania dekoracji w szkle zamkniętym. Wykonane kompozycje w szkle z pewnością rozjaśnią i ocieplą wieczorny mrok w zimowy wieczór w naszych domach.

*Tekst i fot. Teresa Sachajko/
KGW w Polanach*

Jesień w Klubie Seniora

Jesienną aktywność krynickich seniorów rozpoczęło w październiku święto pieczonego ziemniaka połączone z grzybobraniem. Tym razem seniorzy udali się do niezwykle urokliwego miejsca w Rudzie Różanieckiej. „Cztery Stawy” to pierwszy Glamping na Roztoczu, na samym skraju Puszczy Solskiej. Panuje tam sielska, niczym niezmacona atmosfera,

czyste powietrze, śpiew ptaków, bliskość wody, oraz kuchnia bazująca na własnej hodowli.

Tradycyjnie w listopadzie Klub Seniora zorganizował „Andrzejki”, które były niesamowitym wydarzeniem, przede wszystkim, dzięki wspaniałym uczestnikom. Seniorzy bawili się doskonale przy polskich i zagranicznych przebojach muzycznych przygotowanych przez Mateusza Bondyrę. Wróżby i pełne humoru animacje zapewniła energiczna animatorka Kinga Łuczak „Miśka”. Były także życzenia i gromkie *Sto lat* dla Przewodni-

czącego Klubu Seniora – Andrzeja. Pyszności na andrzejkowy wieczór przygotowali sami seniorzy.

Po integracyjnych wydarzeniach pełnych relaksu i zabawy przyszła kolej na kulturę wysoką. I tak, 10 grudnia seniorzy zorganizowali wyjazd do Teatru Muzycznego w Lublinie na operę „La Traviata” Giuseppe Verdiego. Moc wielkiej i tragicznej miłości oraz piękna muzyka poruszyła najtwardsze serca. Seniorzy planują kolejne kulturalne wyjazdy!

Tekst i fot. Joanna Jamroz

„MÓWIMY NIE PRZEMOCY”

7 grudnia 2023 roku odbyło się rozdanie dyplomów i nagród wszystkim uczestnikom konkursu plastycznego „MÓWIMY NIE PRZEMOCY”.

Organizatorem Konkursu Plastycznego „MÓWIMY NIE PRZEMOCY” był Zespół Interdyscyplinarny w Krynicach, współorganizatorami był Wójt Gminy Krynice oraz Biblioteka Publiczna Gminy Krynice. Na konkurs wpłynęło 25 prac plastycznych, w dwóch kategoriach wiekowych.

Komisja w składzie:

- » przewodniczący – pani Dorota Pliszka,
  - » członek – pan Jacek Wiśniewski,
  - » członek – pani Marzena Gardiasz,
  - » członek – pani Joanna Szeremeta
- dokonała selekcji i oceny prac zgłoszonych do konkursu, kierując się następującymi kryteriami: zgodnością z tematem konkursu, samodzielnością wykonania, oryginalnością prac oraz pomysłowością.

Komisja postanowiła nagrodzić:

- » **w kategorii wiekowej uczniów klas I – III:**
  - I miejsce – Gabriela Szlendak
  - II miejsce – Liliana Pachon

III miejsce – Damian Mróz
 » **w kategorii wiekowej uczniów klas IV-VIII**

I miejsce – Jakub Bałabuch
 II miejsce – Julia Skrzyńska
 III miejsce – Maja Kuczyńska
 Zespół Interdyscyplinarny postanowił wyróżnić prace:

Wiktorii Kobielarz, Małgorzaty Kołodziej, Natalii Borek, Pawła Luciaka, Macieja Buczaka oraz Natalii Schab.

Nagrody oraz pamiątkowe dyplomy z rąk organizatorów Wójta

Gminy Krynice Pana Jacka Wiśniewskiego, Kierownika Biblioteki Publicznej Gminy Krynice Pani Marzeny Gardiasz oraz przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego Pani Marioli Kowalskiej powędrowały do wszystkich uczestników konkursu.

Wszystkim bardzo serdecznie dziękujemy i gratulujemy!!!

*Tekst i fot. Mariola Kowalska/
 GOPS w Krynicach*

Zdrowo jem, więcej wiem

W październiku bieżącego roku uczniowie klasy III z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Krynicach przystąpili do realizacji projektu edukacyjnego „Zdrowo jem, więcej wiem”. Projekt ten, honorowym patronatem objęła Pierwsza Dama, Agata Kornhauser-Duda. Głównym celem projektu jest wykształcenie u dzieci postaw prozdrowotnych poprzez uczenie zasad zdrowego odżywiania oraz przekazywanie wiedzy na temat produktów służących zdrowiu i produktów dla zdrowia szkodliwych. Ważnym celem jest też uświadomienie związku pomiędzy żywieniem, a występowaniem wielu chorób i dolegliwości oraz podkreślenie roli codziennej aktywności fizycznej w profilaktyce zdrowotnej. Projekt jest skierowany zarówno do dzieci, jak i do dorosłych. Aby działania były spójne, starano się włączać rodziców do wspólnych działań.

Realizacja projektu przebiegała w kilku etapach. Promowano jedzenie owoców i warzyw (uczniowie samodzielnie wykonali sałatki

owocowe i warzywne), stworzono amatorski wiersz na temat zdrowego odżywiania, a także piramidę żywienia w 3D. Jednym z ważnych zagadnień poruszonych w ramach projektu był wpływ słodczy na zdrowie. Słodycze są uwielbiane nie tylko przez dzieci, ale także przez dorosłych. Sprawiają one wiele przyjemności, ale zdajemy sobie sprawę z tego, że są również przyczyną wielu problemów zdrowotnych. W związku z tym uczymy się zastępować je produktami równie smacznymi, ale zdrowszymi, zawierającymi naturalne cukry. Chcąc udowodnić, że tak właśnie jest, uczniowie częstowali całą społeczność szkolną chipsami marchewkowymi wykonanymi sposobem domowym. Inne zadania jakie wykonali uczniowie klasy III to prace plastyczne przedstawiające reklamę restauracji ze zdrowym jedzeniem, a także rysunki zdrowego śniadania. Najlepsza praca zdrowego śniadania według jury składającego się z uczniów samorządu uczniowskiego, została odznaczona specjalną odznaką.

Była to praca Małgosi Kołodziej. Wszystkie prace zostały umieszczone w „Klasowej księdze kucharskiej klasy 3”. Projekt „Zdrowo jem, więcej wiem” podkreśla też ważną rolę aktywności fizycznej, dlatego też uczniowie starali się aktywnie spędzać czas i w szkole, i po powrocie do domu. Przeprowadzono kilka zabaw w klasie, w sali gimnastycznej, które polegały na rywalizacji zespołów. Zabawy ruchowe mają pozytywny wpływ na samopoczucie dziecka i o tym przekonali się uczniowie klasy III. Wszystkie wspólne działania dzieci dotyczące zadań prozdrowotnych zostały wyeksponowane na tablicy znajdującej się na korytarzu szkolnym pod hasłem „Zdrowo jem, więcej wiem”. Dziękujemy bardzo rodzicom, którzy z zaangażowaniem włączyli się do projektu. Realizacja projektu była nie tylko lekcją o zdrowym i ekologicznym stylu życia, ale także dobrą zabawą i wspólną przygodą.

Tekst i foto Beata Sagan/ZSP w Krynicach

Bardzo udany jesienny konkurs plastyczny

Czwarta edycja konkursu plastycznego „Jesienne drzewo”, organizowanego przez Bibliotekę Publiczną Gminy Krynice i jej filię w Hucie Dzierążyńskiej cieszyła się nadzwyczaj dużym zainteresowaniem. Swoje prace zgłosiło aż 56 autorów, czyli prawie dwukrotnie więcej niż przed rokiem.

Komisja w składzie:

- » przewodnicząca – Barbara Dudek, artysta plastyk, animator kultury,
  - » członek – Jolanta Maciąg, dyrektor ZSP w Krynicach,
  - » członek – Ewa Szymańska, nauczyciel w NSP w Hucie Dzierążyńskiej
- dokonała selekcji i oceny prac zgłoszonych do konkursu, kierując się następującymi kryteriami: oryginalnością prac, zgodnością z tematem konkursu oraz ogólnymi

mi wrażeniami estetycznymi.

Jury postanowiło nagrodzić poszczególne osoby według następujących kategorii wiekowych:

- » I miejsce – Tymon Stopa, oddział 3-latków / ZSP w Krynicach
- » I miejsce – Ignacy Chrzanowski, oddział 4-latków / ZSP w Krynicach
- » I miejsce – Nela Mikulska, oddział 5-6-latków / NSP w Hucie Dzierążyńskiej
- » I miejsce – Emilia Kurzępa, oddział 6-latków / ZSP w Krynicach
- » I miejsce – Krzysztof Burda, oddział 6-latków / ZSP w Krynicach
- » II miejsce – Oliwier Jędruszczak, oddział 3-latków / ZSP w Krynicach
- » II miejsce – Aniela Kurzępa, oddział 3-4-latków / NSP w Hucie Dzierążyńskiej

- » II miejsce – Ignacy Bzikot, oddział 4-latków / ZSP w Krynicach
  - » II miejsce – Melania Burda, oddział 5-latków / ZSP w Krynicach
  - » II miejsce – Zuzanna Bednarska, oddział 6-latków / ZSP w Krynicach
  - » II miejsce – Anna Szeremeta, oddział 4-latków / ZSP w Krynicach
  - » III miejsce – Jakub Gardiasz, oddział 3-latków / ZSP w Krynicach
  - » III miejsce – Kacper Kobielarz, oddział 4-latków / ZSP w Krynicach
  - » III miejsce – Mikołaj Łaszyński, oddział 5-latków / ZSP w Krynicach
  - » III miejsce – Mikołaj Śmiech, oddział 6-latków / ZSP w Krynicach
  - » III miejsce – Szymon Dźygała, oddział 6-latków / ZSP w Krynicach
  - » w kategorii wiekowej: uczniowie klas I-III
  - » I miejsce – Maja Borek, kl. I / NSP w Hucie Dzierążyńskiej
  - » I miejsce – Wiktoria Kobielarz, kl. III / ZSP w Krynicach
  - » II miejsce – Adam Stopa, kl. II / NSP w Hucie Dzierążyńskiej
  - » II miejsce – Małgorzata Kołodziej, kl. III / ZSP w Krynicach
  - » III miejsce – Katarzyna Kołodziej, kl. II / ZSP w Krynicach
  - » III miejsce – Jan Koszarny, kl. I / NSP w Hucie Dzierążyńskiej
  - » w kategorii wiekowej: uczniowie klas IV-VI
  - » I miejsce – Katarzyna Czerwińska, kl. V / NSP w Hucie Dzierążyńskiej
  - » I miejsce – Szymon Chwedeczko, kl. IV / ZSP w Krynicach
  - » II miejsce – Jakub Bałabuch, kl. VI / NSP w Hucie Dzierążyńskiej
  - » II miejsce – Natalia Kurzyńska, kl. IV / ZSP w Krynicach
  - » III miejsce – Oskar Hawryluk, kl. VI / ZSP w Krynicach
  - » III miejsce – Mateusz Wszola, kl. V / NSP w Hucie Dzierążyńskiej
  - » w kategorii wiekowej: uczniowie klas VII –VIII
  - » I miejsce – Maciej Buczak, kl. VIII / ZSP w Krynicach
  - » II miejsce – Michał Skrzyński, kl. VIII / ZSP w Krynicach
- Wszystkim uczestnikom dziękujemy i gratulujemy zwycięzcom. Z niecierpliwością czekamy na kolejną edycję konkursu i na prace, które zawsze są wyjątkowe i przyciągają spojrzenia wszystkich odwiedzających bibliotekę.

Tekst: ias.eu. / Anna Saputa
 fot. Marzena Gardiasz

Szopki i stroiki świąteczne nagrodzone!

Na gminny konkurs plastyczny „Najpiękniejsze szopki i stroiki świąteczne” zorganizowany przez Bibliotekę Publiczną Gminy Krynice wspólnie z Filą w Hucie Dzierżęńskiej wpłynęło 36 prac plastycznych (31 stroików i 5 szopek). Komisja w składzie: Alina Wiśniewska – nauczyciel plastyki w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Krynicach, Barbara Popik – emerytowany nauczyciel oraz Mariola Kowalska – pracownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krynicach dokonała oceny prac w poszczególnych kategoriach. Głównym kryterium była zgodność z tematem, oryginalność oraz estetyka zgłoszonych do konkursu prac. W kategorii uczniowie oddziałów przedszkolnych za stroiki świąteczne miejsce I otrzymała Weronika Stopa (oddział 6-latków, ZSP w Krynicach), miejsce II Natalia Buczek (oddział 6-latków, ZSP w Krynicach), miejsce III Ignacy Chrzanowski (oddział 4-latków, ZSP w Krynicach). W kategorii uczniowie oddziałów przedszkolnych za najpiękniejsze szopki miejsce I zdobył Oliwier Jędruszczak (oddział 3-latków, ZSP w Krynicach), miejsce II zajął Mikołaj Śmiech (oddział 6-latków, ZSP w Krynicach), natomiast dwa równorzędne III miejsca otrzymali Emilia Kurzępa (oddział 6-latków, ZSP w Krynicach) oraz Marcelina Śmiech (oddział 3-latków, ZSP w Krynicach). W kategorii uczniowie klas I-III za stroiki świąteczne komisja przyznała miejsce I Lenie Chroń (kl. III, ZSP w Krynicach), miejsce II Zuzannie Buczak (kl. II, ZSP w Krynicach) oraz miejsce III Hannie Stopa (kl. I, NSP w Hucie Dzierżęńskiej). W tej kategorii wiekowej nagrodzono miejscem I szop-

kę wykonaną przez Dawida Rycaka (kl. II, ZSP w Krynicach). W kategorii wiekowej uczniowie klas IV-VI komisja przyznała miejsce I Natalii Kurzyńskiej (kl. IV, ZSP w Krynicach), miejsce II Szymonowi Chwedeczko (kl. IV, ZSP w Krynicach) oraz miejsce III Kajetanowi Kurzępie (kl. V, ZSP w Krynicach). W najstarszej kategorii wiekowej uczniowie klas VII-VIII bezkonkurencyjni w stroikach byli Maciej Buczak (kl. VIII, ZSP w Kry-

nicach), który zdobył miejsce I, Julia Kurzyńska (kl. VII, ZSP w Krynicach) otrzymała miejsce II oraz dwa miejsca III ex aequo zajęli Dawid Szykuła i Jakub Cik uczniowie (kl. VII, ZSP w Krynicach). Wszystkim uczestnikom serdecznie dziękujemy za trud włożony w przygotowanie prac konkursowych oraz niestrudzone chęci do wspólnego kultywowania bożonarodzeniowych tradycji.

Tekst i foto: Marzena Gardiasz

Nowości wydawnicze 2023

W 2023 roku Biblioteka Publiczna Gminy Krynice otrzymała dofinansowanie ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w kwocie 4 000,00 zł w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025. Dzięki pozyskanym środkom finansowym zostało

zakupionych 147 książek z kanonu literatury pięknej dla dorosłych, dzieci i młodzieży oraz literatury niebeletrystycznej. Wkład własny finansowy Biblioteki, to kwota 4 000,00 zł za którą zakupiono 173 książki. Ogółem placówki biblioteczne gminy Krynice zakupiły 320 nowych książek. Miłośników literatury zapraszamy

do odwiedzania naszych placówek i korzystania ze zbiorów bibliotecznych.

*Tekst: Marzena Gardiasz
Logotyp NPRCz 2.0*

**Narodowy
Program
Rozwoju
Czytelnictwa
2.0**

W krainie wierszy....

23 listopada 2023 roku w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Krynicach, odbyły się przesłuchania uczestników konkursu recytatorskiego „W krainie wierszy”. W etapie gminnym przed komisją konkursową zaprezentowało się 40 małych recytatorów w wieku przedszkolnym i uczniów klas I – III. Wszyscy recytatorzy wykonali po jednym utworze o tematyce zimowej lub nawiązującej do dnia świętego Mikołaja, albo Świąt Bożego Narodzenia. Dzieci były oceniane w pięciu kategoriach wiekowych. W każdej z nich, jury przyznało pierwsze, drugie i trzecie miejsce. Laureaci pierwszych miejsc otrzymali nominacje do etapu powiatowego konkursu. W kategorii wiekowej 5-latków, pierwsze miejsce zajął Stanisław Kurzępa z NSP w Hucie Dzierążyńskiej. Drugą nagrodę zdobył Waldemar Szokało z ZSP w Krynicach, a trzecią Marcel Wróblewski z NSP w Hucie Dzierążyńskiej. Wśród 6-latków, pierwsze miejsce otrzymał

Mikołaj Śmiech, drugie Krzysztof Burda, trzecie miejsce przypadło dla Pawła Kołodzieja. Trójka laureatów to uczniowie ZSP w Krynicach. Spośród pierwszoklasistów, poza Lilianą Pachoń, na podium znaleźli się Miłosz Adamczuk i Kuba Prochowicz z ZSP w Krynicach. Kolejni przedstawiciele ZSP w Krynicach zostali laureatami w kategorii recytatorów z klas II. Pierwsze miejsce zdobył Krzysztof Kołodziej, drugie Łucja Cik, natomiast trzecie miejsce przypadło dla Dawida Rycaka. W kategorii uczniów klas III zwyciężyła Gabriela Szlendak z NSP w Hucie Dzierążyńskiej, drugą nagrodę otrzymała Julia Golec, a trzecią Wiktoria Kobielarz. Obydwie recytatorki uczą się w ZSP w Krynicach. Odpowiedzialność za wybór najciekawszych prezentacji wzięły na siebie koordynatorka powiatowa do spraw bibliotek w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tomaszowie Lubelskim Elżbieta Dziuba, nauczycielka i bibliotekarka z ZSP w Krynicach Sylwia Bajan oraz na-

uczycielka NSP w Hucie Dzierążyńskiej Ewa Szymańska. Prawo reprezentowania gminy Krynice w konkursie powiatowym zdobyli: Stanisław Kurzępa z NSP w Hucie Dzierążyńskiej z wierszem Ewy Chotomskiej „Święta, święta...”, Mikołaj Śmiech z ZSP w Krynicach z utworem „Śnieg” Ludwika Jerzego Kerna, Liliana Pachoń, także z ZSP w Krynicach z „Szóstym grudnia” Haliny Szal. kolejnym przedstawicielem szkoły w Krynicach był Krzysztof Kołodziej z wierszem „Przy choince” Ludmiły Mariańskiej i Gabriela Szlendak z NSP w Hucie Dzierążyńskiej z utworem „Świąteczne podarki” Rafała Lasoty. Finał Powiatowego Konkursu Recytatorskiego „W Krainie Wierszy” odbył się 5 grudnia 2023 roku w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Tomasza Zamoyskiego w Tomaszowie Lubelskim. Na szczęblu powiatowym piątka naszych recytatorów zdobyła zasłużone wyróżnienia.

Tekst i foto: Marzena Gardiasz

Kształcimy piłkarskie talenty

Od maja br. Akademia Piłkarska Kicker zorganizowała w krynickiej szkole cykl treningów dla dwóch grup wiekowych, obejmując przedszkolaki w wieku 5-6 lat oraz uczniów klas 1-3. W grupie przedszkolaków uczestniczy około 25 dzieci, natomiast w grupie starszej trenuje około 15 utalentowanych młodych piłkarzy. Treningi, poprowadzone przez doświadczonych trenerów z licencjami UEFA, odbywają się dwa razy w tygodniu

dla uczniów klas 1-3 oraz raz w tygodniu dla najmłodszych adeptów futbolu.

Zajęcia ruchowe mają kluczowe znaczenie dla wszechstronnego rozwoju dziecka. Aktywność fizyczna nie tylko sprzyja zdrowemu wzrostowi, ale również korzystnie wpływa na rozwój umysłowy, emocjonalny oraz społeczny. Dzieci, uczestnicząc w treningach piłkarskich, nie tylko doskonalą swoje umiejętności sportowe, ale również uczą się pracy zespołowej, zdobywają pewność siebie i uczą się radzić sobie w sytuacjach konkurencji.

– Ogromną satysfakcję czerpiemy z tego, że widzimy uśmiechy na twarzach naszych podopiecznych. Dzieci są podekscytowane treningami, przejawiają chęć aktywnego uczestnictwa w zajęciach. Widać, że oferujemy im coś więcej niż tylko sportową rywalizację – stwarzamy warunki do zdrowej zabawy, rozwijania pasji i kształtowania wartościowych nawyków – ocenił Konrad Kozdra, wiceprezes AP Kicker.

Zajęcia prowadzone przez Akademię Piłkarską Kicker w Krynicy to więcej niż tylko treningi – to miejsce, gdzie kształtuje się nie tylko umiejętności sportowe, ale również charakter przyszłych liderów.

Zgodnie z ustaleniami AP Kicker i Jacka Wiśniewskiego Wójta Gminy Krynice, piłkarskie zajęcia dla młodych sportowców będą kontynuowane w przyszłym roku.

Tekst i fot. Robert Zieliński

Zapisaane losy nieznaney historii Władysława Nowosada, tajemniczego dziadka, którego wojenne zawieruchy prowadziły przez jeniecką Syberię, szlak bojowy armii Władysława Andersa (od dalekiej Azji, przez Palestynę, Egipt po Włochy) stanowią ostatnią część opowieści rodziny Burdów. Piękna relacja na podstawie wspomnień rodzinnych, wyjęta z zakamarków pamięci i fotografii odnalezionych w szufladach nie zniknie, bo rodzina podjęła wysiłek jej opisania. Bezczenna pamiątka rodzinna ale także znaczący wkład w naszą rodzimą historię. Zachęcamy stale do zgłębnienia rodzinnych opowieści o ludziach zwykłych-niezwykłych i spisywania ich, nawet na potrzeby własnego archiwum domowego. Jednakże zawsze czekamy na podzielenie się tymi historiami w cyklu „Bohaterowie z szuflady. Krynickie archiwum rodzinne” dla zachowania cennego dziedzictwa naszych przodków.

Władysław Nowosad

MAREK: Dziadka ze strony Mamy nigdy nie widzieliśmy, bowiem urodziliśmy się kiedy wojenne losy zagnały go poza granice Polski. Zawsze był dla nas osobą intrygującą i tajemniczą. Jego życie – barwne i bogate w wydarzenia stanowiło wspaniałą pożywkę dla dziecięcej wyobraźni.

ROMAN: Kiedy wybuchła wojna Władysław Nowosad miał 38 lat. Został zmobilizowany do batalionu sanitarnego. Jego jednostka ruszyła na wschód. W połowie września 1939r. została otoczona przez wojska sowieckie w okolicy Włodzimierza Wołyńskiego. Tamże został wzięty do niewoli i przesłuchiwany przez NKWD.

MAREK: Pamiętam, jak w jednym z listów do rodziny pisał, że był wieszany głową w dół i w takiej pozycji bity. Po zakończeniu przesłuchań jeńcy zostali podzieleni na zdolnych do pracy i słabych. Dziadka zakwalifikowano do pierwszej grupy i wywieziono na Syberię.

ROMAN: Tam w nieludzkich warunkach pracował w siarczystym mrozie przy budowie kolei, wycinanie drzew, kuciu tłuczni w kamieniołomie. Jeńcy głodowali, bo racje żywnościowe były uzależnione od wykonania wyśrubowanych norm pracy.

ANNA: Dziadek po zakończeniu wojny pisał do jednej z córek, że woda wylana w górę spadała jako lód, a gdy wychodzili do pracy przy wycinaniu drzew, to w bramie obozowej smarowano im nosy tłuszczem, w ochronie przed odmrożeniem. Wspominał także o niezwykłym, zachwycającym zjawisku zorzy polarnej.

ROMAN: Dziadek Władysław opuścił Syberię w lipcu 1941 roku, kiedy to na mocy porozumień między-

W Bagdadzie. Władysław Nowosad pierwszy z lewej.

narodowych generał Anders rozpoczął formowanie armii, a jeńcy zwolnieni z obozów mogli zaciągać się do polskiego wojska. Po wielotygodniowej wędrówce dotarł do Tatiszczewa, gdzie założono obóz dla tworzącego się wojska.

ANNA: Wspominał potem w listach, że przydziały żywności dla formujących się dywizji były tak skąpe, że ludzie puchli z głodu. Jemu też śmierć głodowa zajrzała w oczy. Miał już spuchnięte nogi i wiedział, że jeśli opuchlizna dojdzie do brzucha, to wówczas nastąpi śmierć. Wielu tak umierało. Na szczęście znalazła się litościwa kobieta, która myła kotły w kuchni pobliskiego kołchozu i dawała mu jakieś resztki z tych kotłów. To uratowało go od śmierci głodowej.

MAREK: Dziadek Władysław przeszedł z Drugim Korpusem Armii Andersa cały szlak bojowy. Od dalekiej Azji do Iraku, przez Palestynę i Egipt, aby w grudniu 1942r. trafić do portu Tarent we Włoszech.

ANNA: W Egipcie przeżył burzę piaskową, co opisał później w liście. Żołnierze mieli pełno piasku w oczach, uszach, nosie i gardle mimo, że starali się przed nim szczególnie chronić. Piasek wciskał się wszędzie i w żaden sposób nie dało się przed nim zabezpieczyć.

MAREK: We Włoszech żołnierze Andersa przechodzili intensywne szkolenie wojskowe. Dziadek zdobył samochodowe prawo jazdy i przewoził m.in. meldunki i wojsko oraz naprawiał samochody. Później prowadził też kursy szkoleniowe dla kierowców. Szybko awansował na kaprala, a potem plutonowego, został przydzielony do żandarmerii wojskowej.

Władysław Nowosad (pierwszy z prawej) z kolegami z Armii Andersa.

ROMAN: Przemieszczał się wraz z Armią w kierunku północnym, walcząc na froncie apenińskim, nad rzeką Sangro i pod Monte Cassino. Na szczególną uwagę zasługuje udział Władysława Nowosada w bitwie pod Monte Cassino.

Drugi Korpus atakował wzgórze na najtrudniejszym odcinku – jego zadaniem było uderzenie od północy na grzbiet górski łączący pozycje niemieckie z klasztorem Monte Cassino. Dziadek tam był.

ANNA: Pamiętam ile emocji budziła w nas historia, którą opisałem w jednym z listów. Jego zadaniem było przewiezienie meldunku z pola bitwy do dowództwa. Była to bardzo niebezpieczna akcja. Zjeżdżał ze wzgórze Monte Cassino. Z jednej strony znajdowało się urwiste, strome zbocze góry, z drugiej ukryte wojska niemieckie prowadziły ostrzał. Przez dłuższy czas szczęście mu dopisywało, ale w końcu niemiecka kula dosięgła celu. Dziadek ocknął się w szpitalu. Był operowany. Kiedy rany się zagoiły, powrócił do swojej jednostki.

MAREK: Wraz z Drugim Korpusem Polskim kontynuował marsz na północ Włoch. Walczył o Ankonę, Linie Gotha, o Bolonię. Aż trudno uwierzyć, że tyle przeżył i przetrwał.

ANNA: Armia Andersa miała w swoich szeregach nie tylko Polaków. Dołączyli do niej ochotnicy i jeńcy z innych państw. Podczas wizyty naszej Mamy w Londynie w latach 50-tych ubiegłego wieku Dziadek opowiadał jej o wydarzeniach rozgrywających się nad włoską rzeką (chyba Senio). Walczący mieli ją sforsować i tym samym przełamać obronę niemiecką. Władysław Nowosad był dobrym pływakiem. Podczas przeprawy ranny żołnierz pochodzenia arabskiego nie radzący sobie z pływaniem, zgodnie z powiedzeniem „tonący brzytwy się chwyta”, uczeplił się kurczowo Dziadka, który wcale nie chciał go holować, bo to nie była wcale taka łatwa sprawa – mogli obydwaj utonąć. W końcu Dziadek opanował sytuację i tak się stało, że dotarli do brzegu. Wdzięczny Arab przekazał swemu wybawcy adres zapewniając go, że udzieli mu wszelkiej pomocy w razie potrzeby – jego rodzina była bogata i należała do tamtejszej elity.

MAREK: We Włoszech żołnierze Drugiego Korpusu Polskiego gen. Andersa walczyli i działali cztery lata. W grudniu 1946r. zostali ewakuowani do Wielkiej Brytanii.

Helena Nowosad, żona Władysława, z czwórką dzieci została w Polsce. Zdjęcie zrobione w czasie okupacji

ANNA: Dziadek Władysław obawiał się powrotu do PRL-u, ponieważ dochodziły do niego słuchy, że żołnierze Andersa są przesłuchiwanymi przez bezpiekę, torturowani, zamykani w więzieniach, a nawet wysyłani na Syberię. Dlatego zdecydował się na pozostanie w Wielkiej Brytanii. Osiedził w Londynie i wraz z kolegami pracował jako cieśla przy budowie magazynów. Życie nie było lekkie: wyczerpująca praca, mało komfortowe warunki mieszkaniowe. Dlatego zdecydował się skorzystać z oferty Araba, któremu uratował życie.

Z tego, co udało nam się odtworzyć z zapamiętanych w dzieciństwie relacji mamy, został przyjęty bardzo gościnnie, bogato, wręcz z honorami. Był namawiany do pozostania na stałe, ale nie zdecydował się na tak radykalną zmianę w życiu. Przekonał się, że świat arabski – jego obyczaje, kultura, religia – jest zbyt odmienny od naszego. Wolał wrócić do trudnego życia w Anglii. Był już za stary na tak drastyczne zmiany. Poza tym nie pozwalała mu na to głęboka wiara katolicka.

ROMAN: Przez kilka lat mieszkał i pracował w Londynie. Zaprzyjaźnił się z pewną Angielką i z nią zamieszkał. Po paru latach kupili razem dom z ogrodem. Tam Władysław przeszedł na emeryturę i załatwił też jakąś jej część, w formie darowizny, dla żony w Polsce.

Przez wszystkie lata pobytu w Anglii pomagał materialnie dzieciom i żonie. Do Polski nie wrócił.

MAREK: W latach 50-tych ubiegłego wieku, po załatwieniu wielu uciążliwych formalności Mama pojechała do Londynu odwiedzić

swojego ojca, który przysłał zaproszenie i opłacił koszty podróży. Miała być w Londynie miesiąc. Niepokój o dzieci i tęsknota za rodziną sprawiły, że wróciła wcześniej.

ANNA: To był początek marca, późny wieczór, przytłumione światło lampy naftowej, pukanie do drzwi i za chwilę wielka radość. Mama wróciła! Pierwszy raz w życiu próbowaliśmy, jak smakują cytrusy, banany i słodkocze zupełnie inne niż nasze polskie.

ROMAN: Dziadek oprowadzał Mamę po Londynie. Pamiętamy jej opowieści o Hyde Parku, pałacu Buckingham, gmachu parlamentu z Big Benem, mostach nad Tamizą, muzeum brytyjskim z niezmierną ilością eksponatów.

MAREK: Opowiadała również o egzotycznych zwierzętach, które zobaczyła w londyńskim ZOO. Było to wszystko niezwykle ciekawe. Musiała wielokrotnie powtarzać swoje opowieści, a my nigdy nie byliśmy znudzeni i słuchaliśmy z zapałem.

ANNA: Pamiętamy też, jak mówiła o spracowanych rękach Dziadka. Dlatego nie chciała drogich prezentów, które jej proponował. Ale i tak w zgrzebnej rzeczywistości wczesnego PRL-u przywiezione przez nią podarunki wydawały nam się bardzo bogate i atrakcyjne. Nasza mądra, dobra i szlachetna Mama... ROMAN: Władysław Nowosad, nasz ukochany Dziadek zakończył życie 28 lutego 1970r. W ostatnim liście, do córki Janiny, napisał tylko jedno zdanie, że przyśle jej długi list, gdy poczuje się lepiej. Nigdy tej obietnicy nie spełnił, wkrótce zmarł. Jego prochy spoczywają na obcej ziemi.

Nie były to dla nas łatwe wspomnienia. Nawet powrót pamięcią do wojennych przeżyć naszych rodzinnych bohaterów okazał się bolesny. Nie jesteśmy w stanie wyobrazić sobie tego, co oni przeżywali. A walczyli nie tylko dla siebie, robili to przede wszystkim dla potomnych. Dlatego należy im się wdzięczność, szacunek i pamięć.

*Roman i Marek Burda
oraz Anna Szczepanek
we współpracy z córką
Joanną Toporowską*

Pukały – miejsce, do którego wracać się chce....

Terenowa Stacja Ornitologiczna Pukały, to miejsce, w którym ptaki dostają obrączki, a koniki polskie są szczęśliwe. Pięknie położone Pukały odwiedzili uczniowie klas 4 i 5. Obiekt znajduje się na malowniczym skraju Puszczy Solskiej w pobliżu ujścia Szumu do rzeki Tanew.

Uczniowie poznali prace ornitologa. Każdy z uczestników mógł zobaczyć na czym polega obrączkowanie ptaków i czemu ono służy. Co godzinę ptaki są odławiane z zastawionych sieci. Każdy ptak przed zaobrączkowaniem zostaje

opisany. Podaje się gatunek, wiek, jeśli możliwe – płeć, długość skrzydła i sterówek oraz ocenia się stopień otłuszczenia ptaka. A potem ptak wypuszczany jest na wolność. Każdy uczestnik naszej wycieczki miał możliwość dać, „wolność” zaobrączkowanemu ptakowi. Każda obrączka posiada wytłoczony, skrócony adres centrali obrączkowania oraz niepowtarzalny kod literowo-cyfrowy, który niczym

dowód osobisty charakteryzuje ptaka i pozwala na jego identyfikację w dowolnym miejscu na świecie, zarówno żyjącego, jak i martwego. Obrączkowanie nie jest stosunkowo nową metodą. Wymyślił ją i zaczął stosować Duńczyk, H. Christian C. Mortensen już w 1889 roku! Szukał on sposobu na bezbłędną identyfikację poszczególnych osobników i to właśnie indywidualny kod na obrączce jest tym rozwiązaniem.

Podczas warsztatów można było z bliska poznać wiele gatunków ptaków, dowiedzieć się wielu ciekawostek o ich zachowaniu, anatomii i ekologii. Udało nam się zobaczyć z bliska: rudziki, sikorki, pierwiosnki, jaskółki i kosy. Najciekawszym okazem był mysikrólik najmniejszy ptak w Polsce i Europie. Długość jego ciała to ok. 9 cm.

W czasie zajęć podpatrywaliśmy koniki polskie, które żyją na pobliskich łąkach. Pełnią ważną rolę w przyrodzie, są żywymi kosiarkami, co ma korzystny wpływ na kształtowanie zróżnicowanej roślinności na pastwisku oraz stwarza dogodne warunki dla bezkręgowców i ptaków (między innymi dubelta).

Miłym przerywnikiem zajęć było ognisko i kiełbaski oraz koncert lecących żurawi.

W drodze powrotnej wstąpiliśmy na pyszne tradycyjne lody w Józefowie oraz do Rezerwatu Przyrody Czartowe Pole – jednego z najpiękniejszych zakątków Rostocza. Kojący szum rzeki Sopot, malownicze widoki i pachnący sosnami las w mig dodały energii uczestnikom wycieczki. Zadowoleni szczęśliwi i wzbogaceni o nową wiedzę i doświadczenia wróciliśmy do domu. Już nie możemy się doczekać kolejnego wyjazdu...

Tekst i fot. Aneta Stanisławek (organizator wycieczki) /ZSP Krynice

Twarty orzech do zgryzienia

Orzech włoski – *Juglans regia* L. – przypuszczalnie jest jednym z najstarszych pokarmów człowieka. Jego udokumentowana historia, sięga aż 9 tysięcy lat wstecz, do dawnej Persji. Jednak tylko wysoko urodzeni Persowie mogli jeść orzechy włoskie. I możliwe, że do tego faktu nawiązuje właśnie łacińska nazwa gatunku orzecha *regia*, czyli królewski.

Choć źródłostowu może należy szukać bliżej naszych czasów. W starożytnej Grecji, gdzie zaczęto uprawiać orzechy nazywano je właśnie królewskimi drzewami, bo w sprzyjających warunkach te drzewa żyją nawet 300-400 lat. Rzymianie zaś nazywali orzechy żołądziami Jupitera, stąd pierwszy człon botanicznej nazwy tej rodziny *Juglans*. Były też nazywane orzechami angielskim – ale nie ze względu na występowanie lecz dlatego, że początkowo tylko angielskie statki transportowały orzechy do Europy i to właśnie Anglicy kolonizatorzy sprowadzili ten gatunek do Ameryki.

Nasze orzechy są włoskie, bo stamtąd do nas przywędrowały wraz z zakonem dominikanów, a słynna odmiana „Jacki” wywodzi się bezpośrednio do Jacka Odrowąża i datuje się na 1218 rok. Drogę orzecha włoskiego do Polski wytropiono przez rumuńską Wołoszczyznę, która to miała dać im zwyczajową polską nazwę.

Liście i łupiny oraz kora wykorzystywane były do barwienia tkanin, drewna i włosów na odcienie brązów. Zwłaszcza naowocnia zawiera dużo garbników i przy dużej koncentracji można uzyskać kolor brunatny, prawie czarny. Co ciekawe, wyciągi z naowocni orzecha były kiedyś podstawowym składnikiem samoopalaczy oraz płukanek do przyciemniania włosów. A dzięki zawartym olejkom eterycznym owady nie lubią zapachu rozdartych świeżych liści orzecha włoskiego i można je z powodzeniem stosować odstraszająco. Za to zmielone łupiny stosowane są nadal jako ścierniwo w kosmetykach botanicznych.

Nie tylko łupinę orzech ma twarzą, ale i drewno jest trwałe i ciężkie. Najczęściej wykorzystywane w ga-

lanterii drzewnej i na szlachetne forniry. W stolarstwie cenione najbardziej są te z fladrem – nierównomiernym zabarwieniem twardej. Wykorzystuje się także olej orzechowy, który bardzo szybko schnie i dlatego bywał bazą do produkcji lakierów i farb drukarskich.

Antyczni Grecy i Rzymianie postrzegali orzechy jako symbol płodności. A nie tak dawno na naszych ziemiach wieszane były na podłaz-

niczkach lub później na choinkach jako symbol siły. Bo niby te zielone jeszcze miały zwiększać potencję męską, a jedzenie dojrzałych leczyło „oczy zamglone”.

Orzech włoski w zielarstwie wykorzystuje się w zaburzeniach jelitowo-żołądkowych, w schorzeniach wątroby, w biegunkach, w chorobach skóry, tradycyjnie stosowany był do odrobaczania. Odwarów z liści używa się zewnętrznie podczas zapalenia spojówek, przy egzemie, trądziku, żylakach odbytu, przy nadmiernej potliwości stóp, do płukania ust i gardła w stanach zapalnych.

Surowcem są nie tylko orzechy ale też liście, niedojrzałe owoce, naowocnia i kora. Orzech działa ściągająco, przeciwbakteryjnie, przeciwgrzybicznie, przeciwzapalnie ale też rozkurczowo, wzmacniająco, poprawia trawienie i ponoć obniża poziom cukru we krwi. Ale też orzechy przeżute ze śliną poszczącego ascety miały leczyć rany od ukąszenia wściekłego psa...

Owoc orzecha przypomina zwoje mózgu, dlatego przed maturą mama polecała mi jeść dużo orzechów, żeby mi mózg urósł).

I rzeczywiście, maturę zdałam, być może za sprawą zawartych w orzechach nienasyconych kwasów tłuszczowych, białek i witamin. Orzechy wykorzystuje się w kuchni na milion sposobów, w daniach słodkich, wytrawnych, zamiast mąki i jako zamiennik mleka, do panierowania i dekorowania, można je kusić, prażyć i namaczać, są niezastąpione w nalewkach smakowych i prozdrowotnych.

Tytułowe przysłowie ma pochodzenie angielskie, nasze rodzime brzmi „przyszło na orzech”, czyli teraz nadszedł moment prawdy – mamy karnawał i oto **przekąska orzechowa**:

Oryginalny przepis pochodził z kawiarni w Nowym Jorku i został opublikowany w książce Nigelli Lawson, delikatnie go zmodyfikowałam. **Potrzebujesz:**

- » orzechów i migdałów mieszanych pół kilo,
- » 2 łyżki rozmarynu świeżego posiekanego,
- » pół łyżeczki chili,
- » 2 łyżki cukru trzcinowego,
- » 2 łyżeczki soli,
- » 1 łyżka tłuszczu (może być masło lub olej kokosowy).

Rozgrzać piekarnik do 180°C. Blaszkę wyłożyć papierem do pieczenia i prażyć orzechy przez 10 minut.

W tym czasie wymieszać w misce tłuszcz z przyprawami. Gorące orzechy wrzucić do miski i wielokrotnie dokładnie mieszać.

Brawa dla tych, którym uda się wystudzić choć części orzechów przed zjedzeniem! ☺

Ewa Garniec/Zaziółek

KRZYŻÓWKA Z ERNESTEM

1		2		3		4	9	23	5		6	34	7					3	9
				35									33					46	
10		37				43			18		11			27	12				28
	19		10							13									
			14		15	12				16	11			22			39	17	
							18		42						48				
19	20		24			38			21	49			22					15	
					5		51					4			24				
25		26					27	32		28				45		1			
			47		53											29		30	
30	52			2		31		32		20			25			33			7
	8														34	35		36	
36			31			41		37		38	14	39			17	6			
	16																		
40		55		29						44		41	40			50			54

1	2	3	4	5		6	7	8		9	10	11	12	13		14	15	16
17	18	19	---	20	21	22	23	24	25	26	27		28	29	30	31		32
33	34	35		36	37	38		39	40	41	42	43	44	45	46	47		48
49	50	51	52	53	54	55	Myśl prof. Ernesta Rutherforda (USA)											

POZIOMO:

- 1 Górską drogą
- 6 Uczniowie żacy
- 10 Kwiat z rodz. astrowatych
- 11 Nietypowe zjawiska pogodowe
- 14 Notarialna opłata
- 16 Zespół Macieja Miecznikowskiego
- 18 Prawy dopływ Warty
- 19 ... admirał - motyl
- 21 Czerwony u pluszowego renifera
- 24 ... Orła Białego - odznaczenie
- 25 Styl potęgujący wzniosłość w literaturze
- 27 Odmiana jabłoni
- 29 Dzielnica Warszawy
- 30 Projekt plan

- 32 Wstęp do opery
- 34 Krzyżak czarna wdowa
- 36 Wojenny kłapek, chodził w nich św. Jan Paweł II
- 38 Układający bukiety
- 40 Grupa ludzi, których działalność jest oryginalna i wprowadza coś nowego
- 41 Wóz Drzymały

PIONOWO:

- 1 Kolejowy znak ostrzegawczy
- 2 Przysmak
- 3 Siódma litera greckiego alfabetu
- 4 Operacja czaszki
- 5 Instrumentalny utwór muz. rozwinięty przez Chopina

- 7 Dyscyplina Igi Świątek
- 8 Gen. August Fieldorf
- 9 Dorosła postać owada
- 12 Piłka meczowa
- 13 Miejsce zamieszkania zakonnicy
- 15 Dziecięce łóżeczko
- 17 Spis lista
- 20 Powyżej kolan
- 22 Sklepowa lada
- 23 Człowiek notujący dzieje narodu
- 25 Kokon jedwabnika
- 26 Emulsyjna farba
- 28 Poetycko o polu
- 31 Rumowisko
- 33 Kichnięcie
- 35 Symbol Astatu l.a.85
- 37 Może być kreskowy
- 39 Parabola lotu

Na zimowe wieczory najlepsza jest krzyżówka z Ernestem i leśną herbata! Spośród rozwiązań (wystarczy główne hasło), rozlosujemy 2 nagrody rzeczowe o łącznej wartości 100 zł. Rozwiązania należy przesłać drogą elektroniczną obowiązkowo z Kartą Zgłoszenia dostępną na stronie in-

ternetowej www.krynice.naszgok.pl (w zakładce: Do pobrania) na adres: gok.krynice@poczta.onet.pl lub zwykłą pocztą na adres GOK Krynice 1c, 22-610 Krynice, można też wrzucać do skrzynki pocztowej na ścianie GOK albo dostarczyć osobiście do końca lutego.

Rozwiązaniem krzyżówki z nr 30 jest sentencja: **Kop studnię, zanim będziesz miał pragnienie**. Szczęście w losowaniu spośród dużej liczby zgłoszeń mieli: **Teresa Wojczuk** z Zadnogi oraz **Paweł Gacki** z Dzierżni. Serdecznie gratulujemy! Po odbiór nagród zapraszamy do GOK w Krynicach.